

**Commentariorvm, Ac Dispvationvm In Primam Partem
Sancti Thomæ Tomvs ...**

Complectens ad viginti sex Quæstiones priores, centum & septem
Disputationes in Capita diuisas

Vázquez, Gabriel

Antverpiæ, 1621

Nullam creaturam ex vi visionis Dei, sed peculiari reuelatione videri, verior
sententia est. c. 6.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-80983](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-80983)

Gregorius.

36

Vi infinite creatura videtur non esse necessarium lumen infinitum.

Obiicitur enim.

Solutur.

37

multitudo rerum ab intellectu finito videri possit: utrumque enim non propria virtute intellectus, sed virtute luminis superioris fieri debet. Quocirca Greg. in q. 4. prolog. ar. 2. in probatione 2. concl. fatetur libenter, posse Deum, & omnes creaturas eadem notitia clare videri. Deinde id non repugnat, quia fit necessarium dari lumen infinitum secundum intentionem, vt ex argumento superius facto colligi videtur, primum, quia in sententia eorum, qui dicunt, dari lumina diuersa secundum speciem, facile dicere possemus, ad videndum diuinam essentiam, cum omnibus creaturis maius requiri lumen gloriæ, quam ad videndum solum essentiam, non tamen propterea requiri infinitum secundum intentionem, sed quoddam lumen peculiare specie diuersum à ceteris omnibus. Cum vero obiicitur hoc modo, ad videndum essentiam cum decem creaturis maius lumen requiritur, quam ad videndum cum duabus, & quo plures videri debent, maius lumen est necessarium: ergo ad videndum infinitam, infinitum requiritur; ita respondeo, argumentum probaret, si intra eandem speciem deberet fieri maius luminis incrementum, quo plures creature essent cognoscendæ; si tamen datur lumen aliquod alterius speciei satis est, si ad illud prædicta enumeratione ascendamus: vt quo plures videntur, eo perfectius lumen requiratur, sed vt infinita videantur, aliud lumen omnino diuersum necessarium sit. Simile argumentum fieri solet hoc pacto, ad videndum perfectiorem aliquam naturam maior virtus requiritur ergo ad infinitam qualis est Deus requiritur infinitum: nullus tamen roboris est, quia satis est, si datur lumen aliud diuersæ speciei, quo essentiam Dei videre possimus: ideo dixi hanc rationem vim habere in opinione eorum, qui dicunt, dari posse diuersa lumina secundum speciem.

Ceterum etiam si dicamus, diuersa lumina non dari, sed vnicum solum esse secundum speciem; ex illa enumeratione tantum sequitur, dari infinitum lumen secundum intentionem, & infinitam visionem eodem modo: at hoc non tam aperte repugnare videtur, vt colligitur ex ijs, quæ diximus, disp. 6. c. 1. Adde, quod si ad videndum essentiam diuinam cum vna creatura requiritur certus gradus intentionis, & ad videndum plures requiritur intensus, & sic in infinitum; sequeretur, Christum habere lumen infinite intensum, quia videt infinita indiuidua futura, vt 3. p. q. 10. ar. 2. dicitur.

Quod si obiiciant, hic sequi peculiare absurdum, nempe Deum à beatīs comprehendī, si datur lumen infinitum, dico alia via melius euitari hoc absurdum, quam si negemus posse dari infinitum lumen: nempe negando ex vi visionis Dei vllam creaturam videri: si enim hoc verum est, optime sequitur, Deum à beatīs comprehendī non posse, at negare infinitum lumen ea solum ratione, ne sequatur id, quod inde inferre contendimus, scilicet ne Deus comprehendī dicatur, est manifesta petitio principij: adducitur enim pro ratione, tanquam absurdum id, quod ex argumento inferre volumus.

Hactenus disputatum est contra tertiam sententiam, ex qua solum supererat, vt responderemus testimonijs Patrum. Ex illis tamen nunc ad Gregorium respondeo, ipsum non asserere, ex vi visionis creaturas in verbo videri, imo neque dicit aliquo modo cum ipso cognosci, sed solum as-

firmat à beatīs cognosci in beatitudine, non tantum propinquos, & alios in hac vita notos, sed etiam reliquos omnes bonos aliqui sibi antea ignotos: probat vero à maiori, quia si conceditur illis videre Deum, qui omnia nouit, à fortiori concedetur illis, reliquos etiam cognoscere: sed non ait, quia ipsos in scientia Dei intueantur, hoc enim impossibile esse iam satis monstratum est.

Ad Concil. Senonens. quod provinciale est, nec confirmatum respondeo, Patres ibi solum definire, sanctis in patria notas esse nostras orationes, vt ita tuto eos deprecari possumus; quod vero dicit, totum illud in Deo, tanquam in speculo illucescere, & apparere, non definit, sed pro ratione affert. Neque vero dicit in Deo videri ex vi visionis illius, sed tanquam in speculo, quod nos concedimus: quia instar speculi se habet, vt manifestet alia, id quod non ex vi visionis ipsius, sed reuelatione peculiari facit; propter quam speculum voluntarium dicitur à Theologis cap. sequenti allegandis: imo vero in speculo materiali non ideo dicuntur res apparere, aut videri, quia ipsum videatur (sed neque aliquid intra ipsum existens videri, iam demonstrauimus disp. 38. capit. 4.) quocirca etiam si ipsum speculum non appareret, si in eo refrangerentur species, res alia viderentur.

In hoc igitur comparat essentiam diuinam speculo, quod sicut speculum est causa cognoscendæ res, quia ab ipso specie earum per refractionem deriuantur, etiam si species ipsas non intueamur, ex eo quod speculum videatur; ita diuina essentia reuelans beatīs alia, facit ea videri, non quia ipsa videatur. De testimonijs vero August. & Bernardi sequenti disp. dicemus. Hoc eodem modo intelligi potest id, quod docet August. lib. de triplici habitaculo in 9. c. 6. ubi ait in Deo veluti in speculo nos intueri alias res, & nosmet ipsos: de Augustini tamen, & Patrum testimonijs sequens disputatio instituenda est.

C A P. VI.

Nullam creaturam ex vi visionis Dei, sed peculiari reuelatione videri, verior sententia est.

EX confutatione prædictarum opinionum facile colligi potest verior sententia, quæ duo asserit: vnum est, nullam creaturam in Deo ex vi visionis ipsius videri: alterum est, peculiari reuelatione aliquas creaturas possibiles, aut futuras à beatīs cognosci, non eadem visione simul cum diuina essentia, sed diuersa. Priorem partem sequitur Bona. in 3. d. 14. ar. 2. q. 2. in fine, Scotus q. 2. §. Sed si ista via, Gab. q. 1. a. 1. nota 3. Almai q. 1. a. 1. Maior q. 3. & idem in 4. d. 49. q. 1. 6. Marf. in 3. q. 10. ar. 2. 7. p. art. satis post medium, Okum in 4. q. 13. ar. 2. Petrus Alliacensis in 1. q. 12. in hanc sententiam referri potest ex Thomistis, Paludan in 3. d. 49. q. 2. art. 2. vbi impugnat opinionem præcedentem, quam ipse secundo loco enumerat, & tandem asserit, ex vi visionis Dei non necessario videri creaturas. Quinimo ex doctrina S. Th. infra q. 57. ar. 5. efficaciter confirmatur, in alijs locis allegatis c. 3. oppositam videatur docere, asserit enim mysteria fidei nostræ ab Angelis beatīs in verbo cognosci, secundum quod Deus voluerit reuelare, & eo plura quo superiores sunt, quia perspicacius vident essentiam Dei. Subdit

Ad Concil. Senonens.

August.

Bonsuent. Gabr. Scot. Almai. Maior. 40 Marf. Okam. Alliacens. Paludan.

Fauet S. Thom.

vero horum myſteriorum, quãdam hoc modo ab Angelo cognofci ab initio ſuã beatitudinis, quãdam vero decurfu temporis: ex quo etiam manifeſte ſequitur, ea non videri in verbo ex vi viſionis ipſius, ſed peculiari revelatione: id quod prioribus verbis manifeſte indicavit. Nam ſi ex vi viſionis viderentur, & decurfu temporis inciperent videri, necelle erat mutari viſionem, & intensiorem effici. Nam qui fieri poteſt, vt vna, & eadem viſio immutata manens, ab initio non faciat aliquid videri, poſtea vero faciat? At viſio Dei non intenditur nec mutatur: ſequeretur enim, Angelos indices beatiores euadere, ergo nec illa myſteria ex vi viſionis eſſentiã diuinã à beatis videntur.

Quomodo cognofcatur ab Angelo myſterium aliquod diuino.

41
Caietanus.

Caiet. in eum articulum in explicanda mente S. Th. non parum laborat: ait igitur, bifariam aliqua in verbo videri, quãdam ipſa viſione, qua videtur Deus, quãdam verò alia viſione, & illuminatione peculiari: & hoc etiam poſteriori modo dicuntur in verbo res videri (vt inquit ille) *cauſaliter*, quia verbum cauſa eſt illius revelationis, quod inferius latius explicabitur: & certe non video, quo alio modo comode poſſit intelligi S. Thom. atque ex hac parte S. Doct̃or noſtr̃e etiam fauet ſententiã.

42
Augustinus.
Anſelmus.
eius cur dicitur ſpeculum voluntariũ.

Hanc opinionem ſic explicatam probant aliqui Doct̃ores, qui eam ſequuntur, ex *Auguſt. in epift. 112. & ex Anſelmo in monologio*, qui docere videntur, Deum eſſe ſpeculum voluntarium. Caiet. tamen reſpondet in ar. 8. ideo Deum appellari ab Auguſtino ſpeculum voluntarium, non tantum quia cum vult videri, à nobis videtur, ſed etiam, quia ea menſura, quã ei placet, videtur. Verum longe diuerſa ratione Patres id docent: Auguſt. enim in epift. illa c. 4. vt offenderet Deum eſſe inuiſibilem oculis corporeis, dixit. *Reſpondeo inuiſibilem eſſe naturã: videri autem cum vult, ſicut vult: plurimis enim, viſus eſt, non ſicuti eſt, ſed quali ſpecie illi placuit apparere*: de qua ſimilitudine rurius ait: *Quam voluntas elegit, non natura formauit*, hoc eſt, quam voluntarie aſſumpſit, nec naturalis illi erat. Loquitur autem de effigie corporali, in qua varie antiquis apparuit. Deſumpſit autem vere ad verbum ſententiã hanc ex *Ambr. in c. 1. Lucae, cap. de Angeli apparitione*: idem repetit *Auguſt. c. 5. 7. & 10. eiusdem epift.*

Augustinus.

Ambrōſius.

Anſelmus.

In Anſelmo autem loco allegato eam ſententiã inuenire non potui: in enarrationibus tamen ſuper euangelia cap. 17. in Matth. in illa verba, *poſt dies ſex paſche*, ait *Nubes & caligo in circuitu eius, quia latebat in quadam obſcuritate incomprehenſibilitatis ſue, nec agnoſci poteſt à creatura, niſi quantum vult reuelare*. Vbi Anſelmus non agit de clara Dei viſione, ſed in quo ſenſu optime etiam cum ſententiã, & expoſitione Caiet. conueniret, ſed de cognitione etiam viã, quam de Deo habere non poſſumus, niſi pro vt ipſe gratia ſua tribuere dignatur: ergo id quod attinet ad priorem partem huius ſententiã, ſatis meo iudicio conſtitutum manet ex conſultatione aliarum, præſertim illius, quam ca. 3. retulimus, & 4. atque 5. impugnauiſimus. ¶

CAPVT VII.

Creaturas in verbo diuerſa cognitione, quam Deum ipſum videri.

43

Super eſt, vt pro confirmatione noſtr̃e opinionis poſtერიorem partem illius explicemus, & confirmemus, quomodo ſcilicet creaturã in ver-

bo dicantur videri, etiam ſi non eadem viſione, ſed alia diuerſa cognofcantur: de ea vero re Doct̃ores allegari ſuperiori cap. non eodem modo loquuntur. *Bona. Marſil. & Scotus* ſolum dicunt, res creatas à beatis in verbo videri peculiari revelatione, & voluntate, vt præcedenti cap. diximus: addunt etiam actu videri poſſe in verbo ſucceſſiue, ſimul tamen habitu videri: hoc eſt, vt dicunt *Bona. & Marſil.* eſſe vnum habitum, quo res videri, & legi poſſunt in verbo: quis tamen ſit iſte habitus, non explicant. Scotus eodem modo loquitur, ſed hunc habitum, quo beati vident, & legere poſſunt omnes creaturas in verbo, dicit eſſe ipſam viſionem diuinã eſſentiã, non quia ex vi illius ſequatur aliarum rerum cognitio, ſed alia ratione, quam non explicat.

Bona. Marſil. Scotus. Prior opinio.

Quod ſi auctores prædicti intelligant, creaturas cum verbo, & in ipſo eadem viſione videri, nihilominus poſſe ſucceſſiue, modo vnam, modo aliam cognofci: eorum ſententiã mihi non probatur, vt enim optime *Petrus Alliacenſis* in. 1. q. 12. *litera X. Okam. Gab. Almainus, & Maior* locis citatis docent, fieri nequit, vt eadem viſione omnino immutata, nunc incipiat aliquid videri, quod antea non cognofcebatur: ergo viſione Dei non poteſt aliud præter Deum ſucceſſiue videri, niſi ipſa varietur: dici autem non poteſt abſque maximo fundamento, ſic facile mutari in beatis viſionem, quam de Deo habent: ergo non eſt, cur dicamus, eadem cognitione Deum & creaturas ita videri, vt creaturã ſucceſſiue etiam videantur.

Reſolutur. Aliacenſis. O Kam. Gabr. Almainus. Maior. Nihil apparere poteſt denovo immutata viſione.

Qui ergo docere vellent, eadem numero viſione eſſentiã diuinã, atque creaturas cognofci: non ex eo quod eſſentiã Dei videatur, ſed quia Deus peculiari revelatione creaturas manifeſtare voluit, vt docuit *Gab. in Canonem lect. 31. lit. E.* ita id aſſerere debent, vt nullam in ipſa variationem, & ſucceſſionem concedant, ſed omnia, quã Beati in verbo dicuntur cognofcere, ſiue poſſibilia, ſiue futura, ſimul ab initio videantur.

Posterior ſententia verior.

Ego vero probabiliorẽ exiſtimo ſententiã *Gab. Aliacenſis, O Kam, Almaini, & Maioris* locis initio citatis: videlicet quamlibet creaturã à Beatis cognofci, alia viſione diſtincta ab ea, qua vident Deum, non quod repugnet, ſimul eadem viſione Deum, & creaturã cognofci, probabiliter enim id defendi poſſet, ſicut vna ſpecie ab Angelo multa, & varia cognofcuntur: ſed quia cum facilius ſit, diuerſas cognitiones Deo, & creaturis assignare, & cum hoc optime ſaluare modum communem loquendi, quo res in Deo, aut in verbo Dei videri dicuntur, non eſt, cur in anguſtias vnius cognitionis Deum, & creaturas conijciamus, vt dicamus, eadem cognitione videri.

Sua ad eum primo.

Tum etiam hac via facile poſſumus defendere, quod paulo ante ex S. Th. referebamus, ſcilicet multa myſteria, & alias res creatas beatis indices reuelari, quã tamen dicuntur in verbo videri: ſic enim nullum ſequetur abſurdum. Ad hæc difficile eſt ad explicandum, ſi cognitio illa vnica eſt Dei, & creaturarum, quodnam habeat principium, quatenus ad creaturas terminatur: nam à lumine gloriã pronenire non poteſt: niſi dicamus ex vi viſionis eſſentiã diuinã eas videri, aut niſi diuerſa lumina ſecundum ſpeciem conſtituamus, ad videndum Deum, cum his creaturis, & cum illis: nam idem lumen intra eandem ſpeciem, etiam ſi differat penes magis & minus intensum, non poteſt, ad

45

Eodem lumine non poſſunt videri Deus & diuerſa ſpecies creaturarum.